

עלון שבועי בעניני פרשת השבוע, יוצא לאור ע"י ארגון תורה וחסד:

'המרכז לערבות הדדית'

ט' בתמוז התשפ"ב - גליון 201 - פרשת בלק.

העלון מוקדש להצלחת: דוד ראובן בן נלי נעבא הי"ו.

מבט מהפרשה: 'לראות את ההשגחה העליונה בכל דבר'.

בפרשת השבוע לאחר שבלעם מכה את אתונו על כך ש'עשתה' לו מספר מעשי קונדס בדרך, מגיע מלאך ה' ומוכיח אותו על כך, ומקשה הספר חסידים, וכי מה רוצה המלאך מבלעם? הרי הוא לא ראה אותו, ואם האתון לא הולכת בדרך הרגילה אלא זה ימינה ושמאלה עד שלחצה את רגל בלעם אל הקיר ועשתה אותו צולע - מה יותר טבעי מלהכות באתון? וכן לא מובנת תשובת בלעם למלאך, שאומר "חטאתי כי לא ידעתי שאתה פה". אדרבא, בגלל שלא ידעת אזי לכאורה איך חוטא? ומתרץ הרב שכך כוונת המלאך לבלעם, שאם אתה רואה את האתון נוטה ימינה או שמאלה, אתה יודע שזאת לא היא שהחליטה לנטות - הקב"ה גרם לה לנטות, וזה לא משנה אם יש כאן מלאך או לא. אז למה אתה מכה אותה? עד כאן.

והדברים נוראים עד מאוד, כמה האדם צריך להיות זהיר, להבין שהכל משמים, לא לכעוס ולא להתלונן על שום דבר, אלא להבין שהכל משמים והכל לטובה. ומובא מעשה ביהודי בעל לב שמיח שתמיד היה עליז, גם כשהפרוטה לא הייתה מצויה בכיסו, וגם כשבטנו רעבה ללחם. והנה יום אחד חזר לביתו, וכדרכו היה שמח וטוב לב. אשתו הזכירה לו שמזה יומיים לא בא אוכל אל פי ילדיהם. אמר לה 'מה שתציעי - אלך ואעשה'. אמרה לו אשתו 'עוד מעט נגמר יום השוק. תלך לשם ואולי תמצא כמה תפוחי אדמה ובטטות שהותירו בעלי הדוכנים'. מיד החל ללכת ברחובה של עיר כשהוא שמח ועליז, ואף זימר לו כמה שירים שמחים.

בינתיים בארמונו של מלך טורקיה התכנסו המלך, שריו ויועציו על מנת לדון בעניני הממלכה. המלך יצא רגע אחד למרפסת הארמון, והנה רואת עיניו את היהודי הנ"ל הולך בשמחה כשפיו מלא שיר ושבת. מיד שלח המלך את אחד ממשרתיו שילך ויביא לפניו את אותו איש. מיהר היהודי בבקשת השליח, והתייצב בפני המלך. שאל אותו המלך 'האם זכית באיזה פרס חשוב שאתה כה עליז?'. 'לא, אדוני המלך. לא זכיתי בשום פרס'. 'אולי אכלת איזה בשר שמן ושתית יין ישן, ולכן אתה שמח?'. 'לא. כבר יומיים אני וכל משפחתי לא הכנסנו דבר מאכל לפינו, ואני הולך להביא שאריות שנשארו בדוכני השוק', ענה.

כשמע המלך את דבריו אמר למשרתו 'תיקח עגלה, תמלא אותה בפירות, ירקות, לחם, אורז וכל מה שצריך, ותיקח את זה לביתו'. הוסיף ואמר המלך ליהודי 'אני רוצה שתאמר לי איך אתה שמח גם כשבטנך רעבה ללחם. הרי אני מושל בכל טורקיה, שותה ואוכל כראוי, ואני לא שמח כמוך'. אמר לו היהודי 'אני בנו של מלך מלכי המלכים, הקב"ה, ואני יודע שכל מה שהוא עושה לי זה הכי טוב בעולם, ושהכל רק לטובה'. אמר לו המלך 'אני מבקש ודורש ממך שמחר בשמונה בבוקר תבוא לארמון המלוכה, ושנינו נצא ביחד לציד ביערות הסמוכים'. 'כבוד גדול הוא לי', ענה היהודי, ושניהם סיכמו להיפגש.

למחרת המלך והיהודי יצאו לצוד ביערות, והנה המלך מושך בקשת לתומו, ובלא שימת לב פגע החץ באצבע המלך, ונחתכה חצי ממנה. היהודי הוציא מכסו מטפחת, עצר את הדם ואמר למלך 'הכל לטובה, הקב"ה אוהב אותך'. אבל המלך נתרגז מאוד, אמר ליהודי 'מה טוב בזה שאיבדתי חצי אצבע?' וזרק אותו בכעס באחד הבורות שביער. שאל המלך מלמעלה 'נו, ואיך אתה מרגיש עכשיו?'. 'הכי טוב בעולם', ענה היהודי מתוככי הבור.

התקדם המלך לבדו, והנה חבורת שוודים באה לקראתו. כשהבין את כוונותיהם החל להתחנן - 'אנא מכם, אל תפגעו בי ואתן לכם הרבה ממון', מבלי לגלות שהוא המלך. אמרו לו השוודים 'דווקא היום איננו מחפשים ממון. הבן של המנהיג שלנו חולה מאוד, והרופא אמר שצריך לשחוט אדם שלם, ולתת לבנו לשתות את דמו, וכך יתרפא'. תוך כדי כך קשרו את המלך באזיקים והביאוהו אל ראש השוודים. הרופא, שהיה חלק מהכנופיה, החל לבדוק אותו, והנה רואת עיניו שחסרה לו חצי אצבע. אמר לשוודים 'מה עשיתם? הוא לא שלם, חסרה לו אצבע. צריכים דם של אדם שלם ללא רב - תסלקו אותו מכאן!'

מיד יצא המלך בחזרה ליער, הגיע לבור, זרק חבל ליהודי והוציאו משם. אמר לו 'תדע לך שצדקת שטוב קרה שהאצבע נחתכה', וסיפר לו את הסיפור. 'אבל תאמר לי - מה טוב בכך שאתה היית בבור?'. ענה לו היהודי 'אם לא היית זורק אותי לבור והיית הולך איתך - השוודים היו לוקחים אותי לשחיטה, כך שלמעשה הצלת את חיי!'

(ע"פ 'ובחרת בחיים')

זמנים לשב"ק פרשת בלק:

הזמנים ע"פ לוח אור החיים - שעון קיץ.

הדלקת נרות: ירושלים*: 19:33 | תל אביב: 19:31 | חיפה: 19:34 | בית שמש: 19:31. *לנוהגים 40 דק' בירושלים: 19:13.

צאת השבת: ירושלים: 20:24 | תל אביב: 20:22 | חיפה: 20:25 | בית שמש: 20:21.

רבנו תם: ירושלים: 21:20 | תל אביב: 21:17 | חיפה: 21:21 | בית שמש: 21:16.

פניני אור החיים:

איך עובד 'קללה' ו'עין הרע'?

רבינו האור החיים הקדוש מעלה שאלה עקרונית ועצומה בענין קללת אדם לחבירו או היזק בכוח של עין הרע. שאם האדם חטא ומגיע לו עונש, אז גם בלי הקללה הוא יענש. ואם מדובר באדם שלא מגיע לו עונש על חטאיו, איך חבירו יכול להזיקו בקללה ובעין הרע. וכי כל אחד שיחליט להזיק את חבירו, יקלל אותו או ישים בו עין הרע, וזה יעבוד???

ומתוך רבינו האור החיים הקדוש, שבוודאי אדם שאין בו חטא, אינו יכול ליזק מקללת חבירו, והקללה מועילה רק לעורר קטרוג על אדם שחטא, שבלי הקללה היה הקדוש ברוך הוא נוהג עמו במידת ארך אפים, ובאמצעות הקללה מעורר קטרוג, ופותחים את החשבונות שלו, ונפרעים ממנו מיד.

ולכן בלעם הרשע, ניסה בכל פעם לעורר עוונות ישראל, כי בלי זה לא תועיל הקללה. ולכן רצה לקלל באותו רגע שהקדוש ברוך הוא כועס, שזה מחמת החטאים שבהם.

וזה הפירוש בדברי בלעם שאמר לבלק 'מה אזעום לא זעם ה'' שאם אין הקדוש ברוך הוא זעם מחמת חטאים, אין לי אפשרות לקללם, כי זה לא יועיל להזיק להם.

ולכן הוסיף בלעם ואמר 'הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב', פירוש, גם לא יכול לעורר עליהם קטרוג מחמת תרח וישמעאל אבותיהם, כיון שאינם מתחשבים ומתייחסים אחריהם.

אולם כל זה רק לענין קללה, אבל ברכה יכולה להועיל גם לאדם שלא מגיע לו, כי זו היא מידת החסד לרחם גם על אדם שלא מגיע לו, וגם בזכות הצדיקים שמברכים הקדוש ברוך הוא עושה רצון ידידיו ויראיו.

ובלשון קודשו של רבינו הקדוש: 'יש להעיר בעיקר הדבר של האיש המקולל, ממה נפשך, אם הוא חייב כפי הדין רעה הבאה עליו באמצעות הקללה על כל פנים לא יצל ממנה גם כי לא יקולל, ואם הוא כפי משפט אלקים לא עשה דבר שיתחייב עליו ביאת הרע, קללתו תשוב על ראש המקלל, בשלמא הברכה לפי שמדה טובה מרובה, גם לעשות ה' רצון ידידיו לברך המתברכים מהם במדת החסד תקובל ברכתו גם למי שאינו ראוי לה כמו מעשיו, מה שאין כן מדה רעה כי לא יריע ה' לאדם חנינם חס ושלום.

אכן עיקר הדבר הוא לפי שמדתו יתברך להאריך אפו לעוברי רצונו בין לצדיק כשיחטא בין לרשע הגם שירצה לחטוא, ומדה זו היא אחת משלש עשרה מדות רחמים שנאמרו למשה ונוהגת תמיד זולת בעת אשר יזעום ה', דכתיב כי רגע באפו, אז מתגברים הדינים על הנתבע במשפט באותו זמן, ולא תתנהג מדה זו של ארך אפים, וכמו כן כשיקלל אדם את חבירו תסובב הקללה שעוונותיו אשר ה' מאריך לו אפו עליהם, ימהר ליפרע ממנו, אבל אם אין לו עון, לא תועיל קללת המקלל כלום'. עד כאן לשון קודשו.

[אור החיים בלק, פרק כג פסוק ח]

סיפור לשבת:

שבת שחלה ביום חמישי.

סיפור הרה"ק רבי נפתלי צבי מבאבוב זיע"א בשם הרה"ק מהר"ש מבאבוב זיע"א: במדינת פולין היתה עיר קטנה ושמה יאנוב. הרב אב"ד דשם היה אדם גדול, תלמיד חכם וירא שמים, ושידך את בנו הגדול בעיר רחוקה. כשקרבו זמן הנישואין נסע הרב עם בנו החתן למקום מגורי הכלה, וגם נסעו אתם כמה עגלות עם השושבינין וידידים להשתתף בשמחת החתונה. כשהגיע זמן מנחה עמדו כל העגלות להתפלל באמצע היער, והרב התרחק קצת מהמלוים להכין את עצמו לתפלת מנחה, אולם כשרצה לחזור להעגלות טעה בדרך ונכנס יותר ויותר לתוך עובי היער עד שסגר עליו היער. החתן והשושבינין עמדו והמתינו להרב, וכשראו שאינו חוזר התפללו מנחה לפני שקיעת החמה והתחילו לחפש אחריו.

בינתיים חלפו ועברו עוד כמה עגלות מאנשים שהיו נוסעים להחתונה, וכששמעו שהרב נאבד מהם אמרו שראו גביר אחד מהעיר שנסע לחתונה וכנראה שראה את הרב תועה ביער ולקחו עמו על העגלה.

כיון ששמעו איזה פתח שהרב כבר נסע להחתונה עם הגביר, התנוצצה בהם רוח של תקוה וקיבלו הסברא ונסעו הלאה להחתונה. כשהגיעו למקום החתונה ראו שם את הגביר, אולם הלה לא ידע מאומה אודות מקום המצאו של הרב. הקהל נחרדו על שלום רבם, אולם נמנו וגמרו שאין לעכב את החתונה, וערכו את סדר הנישואין בלי נוכחותו של הרב אבי החתן. אחרי ככלות הכל חזרו כולם אל ביתם, ובדרכם נסעו שוב על יד היער וחפשו בכל מיני חיפוש ולא מצאו את הרב, וחשבו שאולי חזר הרב אל ביתו אחר שתעה בדרכו. אך כשבאו לביתו לא מצאוהו גם שם. תיכף שלחו שלוחים לכל הגלילות לחפשו, אולם נכזבה תוחלתם ואין קול ואין עונה.

לאחר כמה שבועות חזר הרב לעירו וכמובן היתה השמחה עד אין לשער, שעודנו חי והוא בבריאות שלמה.

וסיפר הרב, שכשהלך להכין עצמו לתפלת מנחה התרחק ביותר מהעגלה, וכשרצה לחזור לא מצא את העגלות ותעה ביער ולא מצא שום מוצא בדרך, וכך חלפו עליו כמה שבועות והיה אוכל מהפירות שגדלו ביער, עד שהגיע לאיזה עיר ומשם חזר אל ביתו. אולם לצער כולם הבחינו וראו שטלטולי הדרך השאירו על הרב רושם כבד, עד שטעה בחשבון הימים, וביום חמישי בשבוע טעה וסבר שהוא כבר למחרתו יום ששי ערב שבת קודש. ותמה הרב, מדוע אין עוסקים בהכנות לשבת. וכשענו לו שהיום יום חמישי, גער בהם שאינם אלא טועים, כי לפי חשבוננו היום יום ששי בשבת. והיה הרב הלך אדם גדול בתורה, ובתכונת נפשו היה עומד כחומה בצורה בדרישותיו והנהגותיו, וגם בזה עמד על דעתו בכל תוקף שיום שבת קודש ממשמש ובא. והכין עצמו לקראת שבת המלכה והלך לבית המדרש להתפלל קבלת שבת כנהוג.

אנשי קהילתו נבהלו מאד והשתדלו לבאר לו כי בתקופה אשר טעה במדבר נתחלפו לו הימים וטעה בחשבון ימי השבוע, אך הרב התנגד לקבל את הדברים. גם כאשר הביאו אליו רבנים וגדולי תורה שישפיעו עליו וידברו על לבו, השיב פניהם ריקם, והוא באחת ומי ישיבנו, שהמה טועים בחשבונם, ואילו שיטתו היא האמיתית והנכונה.

השמועה הגיעה עד להרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זיע"א וגרם לו צער רב, איך שרב חשוב שומר את השבת ביום שלפניו, ואף גם זאת שהוא ללעג ולקלס בעיני הבריות. קם הרבי ר' שמעלקא ונסע אל העיר יאנוב בכדי לסייעם בדרך חכמה.

הרבי ר' שמעלקא הגיע לעיר יאנוב ביום ה' בשבוע, שעל פי חשבון הרב היה זה יום ערב שבת. הרב דמתא שמח מאד לקראת הרבי ר' שמעלקא, ושאל לו: האם כבודכם ישבות אצלנו לשבת קודש. ענה לו הרבי ר' שמעלקא: בוודאי אשבות כאן. רבי שמעלקא עשה עצמו כאילו גם הוא מכין עצמו לשבת, והראה גם לכל העם שגם הם יעשו כן. וציוו לכל הקהל שיבואו לביהמ"ד להתפלל קבלת שבת ומעריב כפי שנהוג בערבי שבתות.

הרב מיאנוב התפלל לפני העמוד והצבור התפללו בלחש תפלת מעריב של חול. אחר התפלה ציווה רבי שמעלקא שלכבוד הרב יבוא כל הציבור לבית הרב. בשעת הסעודה, באמצע הסעודה כשכבר נאספו כל אנשי העיר, אמר רבי שמעלקא להרב מיאנוב: הרי אתם מחוייבים בסעודת הודאה, שהרי נס גדול עשה השי"ת אתכם, שתעיתם ביער למשך כמה שבועות וב"ה ניצלתם, אכלו רעים שתו ושכרו דודים לכבוד השמחה הגדולה. וציווה להעמיד משקה על השולחן, וכיבד להרב מיאנוב לשתות כוס אחר כוס. וציווה גם להביא משקה המשכר ביותר, והשקה להרב מיאנוב הרבה מאותו היין עד שמרוב שכרותו נפלה עליו תרדמה גדולה.

מכיון שראה רבי שמעלקא שהשינה גברה עליו, ציווה להיזהר בזהירות גדולה שלא יקיץ. והביאו לו כר וכסת, ורבי שמעלקא נשאר שם לשמור עליו שלא יעשו שום קול ולא יקיצו אותו, והיות שהיין היה מהמינים המשכרים ביותר עשו בו פעולה יתירה שהיה ישן כך מעת לעת שלם עד לליל המחרת שהיה באמת ליל שבת קודש, ואז באו אנשי העיר עוד פעם באמצע סעודת שבת בבית הרב, ורבי שמעלקא אמר תורה. ובסוף הסעודה אמר רבי שמעלקא: יאנוב'ער רב צריכים להקיץ, שכבר סיימנו הסעודה וצריכים לברך ברכת המזון. הרב הקיץ משינתו ואמר: אוי, הרי נדמה לי שישנתי זמן רב. אמר לו רבי שמעלקא: יא, יא, איר זענט גוט געשלאפן [-אכן, אתם ישנתם היטב]. וציווה רבי שמעלקא שהדבר ישאר בסוד, שלא ירגיש הרב שישן למעת לעת שלם, ומני אז הוחזר עטרת השבת ליושנה, ושוב לא נחלק הרב בחשבון הימים, ונדמה לו שהוא כיום אתמול, ושמה שהקהל השלימו עמו וקבלו את דעתו ותיקנו את הלוח על פי חשבוננו והכל על מקומו בא בשלום.

(הובא ב'דרשו' - 'מגן אבות' עמוד תתטו)

הכל לטובה!

"וַיַּחַר אֶף אֱלֹקִים כִּי הוֹלֵךְ הוּא וַיִּתְּצֵב מִלְאָךְ ה' בְּדֶרֶךְ לְשֹׁטֵן לוֹ וְהוּא רָכַב עַל אֲתָנּוֹ וַשֵּׁנִי נִעְרִיו עִמּוֹ". (כ"ב, ב)

פִּרְשׁ רַש"י: מִלְאָךְ שֶׁל רַחֲמִים הִיא, וְהִיא רוֹצֶה לְמַנְעוֹ מִלְחָטָא, שְׁלֹא יַחֲטֵא וַיֵּאבֵד.

פְּעָמִים שְׂאָדָם נִרְאֶה לוֹ כְּאִלּוֹ הַשֹּׁטֵן עוֹמֵד כְּנִגְדּוֹ וּמִפְרִיעַ לוֹ בְּדֶרֶכּוֹ: בְּפִרְנֶסָה, בְּזוּג, וּפְעָמִים אֶף בְּעִבּוּדֵת ה' וּבְכִיּוּצָא בְּזָה, וּמִתְחִיל הוּא לִרְטֹן וּלְיַבֵּב עַל כָּף: "הַכֹּל סְגוּר", "יֵשׁ חֲסִימוֹת", "יֵשׁ מְנִיעוֹת", וְשֹׁאֵר בְּטוּיִים מוֹשְׁכִים וּמְסַקְרִינִים, אֲבָל הָאֱמֶת הִיא - שֶׁהַכֹּל אֶצְלוֹ פְּתוּחַ, וְאִין שׁוּם חֲסִימָה, אֲלָא הַהֶפֶךְ הוּא הַכּוֹן: מִלְאָךְ שֶׁל רַחֲמִים הוּא, שְׂבָא לְהַצִּיל מְדַבֵּר רַע, וְלִפְדוֹת נַפְשֵׁךְ מִרְדַּת שַׁחַת (שהרי גם בלעם הרשע, כשבאמצע הדרך "נכבה לו הרכב" והאתון עצרה מלכת - היה בטוח שזה הדגם לא טוב, ושה שמכר לו אותו עבד עליו, ושהשטן מפריע לו בדרכו להעפיל אל העושר וההצלחה בעיסקה הזוהרת עם גדול העשירים.

אבל חז"ל בעיניהם הפקוחות מגלים את האמת: מלאך של רחמים עצר אותך, זה לא השוטר ולא הפקק, לא המנוע שנשרף ולא שאר העיכובים שאתה חושב, אלא ה' עצרני! הוא ולא אחר! להצילך מנפילה וכשלון, מהפסד ואבדון. וכשזוכרים זאת - אז מגיבים בצורה שונה, והכל נראה אחרת...

וְלָמָּה תִּבְכֶּה הַיּוֹם - עַל מָה שֶׁמְחַר תִּצְחַק? שְׂמָה שֶׁהַיּוֹם נִרְאֶה רַע - מְחַר וְתִבְרַר שֶׁלְטוּבָה, וְכָל עֶפְבָּה - הִיא לְטוּבָה, לְהַצִּילְךָ וּלְרוֹחֲתְךָ. (ע"פ 'דובב שפתי ישנים')

בדיחות הדעת:

קבוצת מטיילים ביקרה במוזיאון, באחד המוצגים היתה חרב מיוחדת, שאל אחד המטיילים את המדריך – של מי החרב הזאת? ענה המדריך המבולבל: זו החרב של בלעם. שאל אותו המטייל במפתיע: בפסוק כתוב "לו' חש חרב בידי", ובכלל לא היתה לו חרב. ענה המדריך הנבוך: בדיוק לחרב זו התכון בלעם באומרו כך.

בקיצע'ר – חידוש קצר לשולחן השבת:

"הָן עִם לְבָדָד יִשְׁכֵּן וַיִּבְגְּלוּ לֹא יִתְחַשְׁבּוּ... (פרק כ"ג, פסוק ט)"

הנצי"ב מוולוז'ין מביא רעיון הנרמז בפסוק זה על הסוד לעמידתו האיתנה של עם ישראל אל מול אומות העולם "הָן עִם לְבָדָד" - אם עם ישראל יבדד את עצמו ולא ילמד מתועבות הגויים, אזי מבטיח לו הקב"ה נצחיות - "יִשְׁכֵּן"! אך אם חלילה ילמד ממעשיהם וינסה להתערבב בגויים ולהיות כמותם, ממשיך הפסוק ואומר = "וַיִּבְגְּלוּ" אז לא רק שלא יבדדו אותנו אלא אף אחד "לא יספור" אותנו ואזי ח"ו עם ישראל = "לא יִתְחַשְׁבּוּ"

(דבר תורה')

חודה של פרשה –

חידה מפרשת השבוע ע"פ הפסוקים ורש"י, בעריכת הרב ישראל בראורין שליט"א.

המתבקש למבקש אמר.

הגדת לי שהעם ביוזמתו עשה מעשה נועז בעבר.

טעית! אלוקיו מתחילה ועד הסוף סייע לו ועזר.

היכן מאמר זה ע"י רש"י פורש ונאמר.

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום רביעי הקרוב בדרכים הבאות:

א. בעמדות 'נדרים פלוס' באמצעות שלח הודעה. (קוד קופה 6500, ע"ש המרכז לערבות הדדית)

ב. השארת הודעה במענה הממוחשב בטלפון: 02-5-696-515. | ג. שליחת הודעה במיל: ALONHLH@GMAIL.COM

- יש לשלוח תשובה מליאה בצירוף שם הפותר, והיכן קיבלתם את העלון.

בין הפותרים נכונה יוגרל סידור לתפילין מתנת 'טליתת' רחוב קדושת לוי 85 ביתר עלית (מיקום חדש) 025651555.

ב"ה

לתועלת הציבור: קיים גמ"ח להשאלת
גמרות שוטנשטין, וספרי טוש"ע.

ברח' אבינועם ילין 13, שכונת גאולה י-ם.

לפרטים: 054-844-86-83.

או בקו המידע: 02-590-7438

ברון חבטות
BARON HATTERS

מיוצג בידי החברה הפסימית

רב קווי: 1599-578-946

בני ברק: ר' עקיבא 52 בפסאג' | ירושלים | אלעד | ביתר עלית
מודיעין | עילית | בית שמש | אשדוד | נתיבות | חיפה

ב"ה

מערכת הארגון מודה לכל מי שלקח חלק בהוצאות להפקת והדפסת העלון וכן נבקש מכל מי שיכול להמשיך ולעזור, ובמיוחד שבחצי שנה האחרונה עלויות ההדפסה עלו בכ 50%.

ניתן לפנות בטלפון: 052-7100-955. או בנדירים פלוס קוד קופה 6500.

תזכו למצוות.